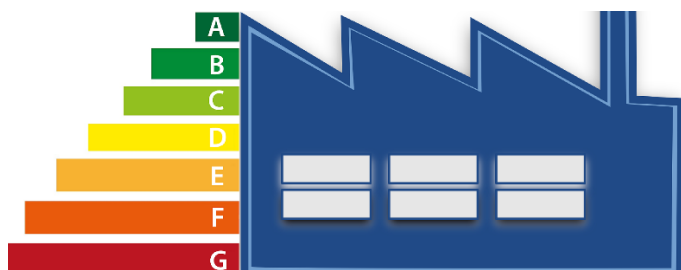

ENØK – effektivisering og sparing

BKA faktaark

Energiøkonomisering/ENØK kan bidra til at Norge oppfyller sine internasjonale forpliktelser for å begrense global oppvarming.

- Norge må produsere grønnere, spare og effektivisere mer, og redusere forbruket.
- Sintef har beregnet at vi kan spare 40-50 TWh i året med ENØK-tiltak.

Framtidig energibehov er usikkert og avhenger både av forbruk og industriutvikling.

Norge er i all hovedsak selvforsynt med energi og bruker over 300 TWh i året. Fossil energi utgjorde i 2023 den største andelen med 165 TWh, mens forbruket av elektrisitet sto for ca. 130 TWh. 87 % av dette er vannkraft.

Hvor mye ny elektrisk energi som kreves ved overgang fra fossil til el, avhenger av hvilke kraftkrevende prosjekter innen industri, datasentre m.m., som blir gjennomført. Anslagene varierer derfor mye. Energikommisjonen (NOU 2023: 3) var delt i synet på framtidig energibehov.

Energieffektivisering og sparing gjør det mulig å prioritere den minst naturødeleggende produksjonen av ny energi:

- Geotermisk varme/grunnvarme/bergvarme/sjøvarme er eksisterende teknologi, så å si utslippsfri.
- Oppgradering av eksisterende vannkraftanlegg.
- Ytterligere utbygging av vannkraft kan bety mer nedbygging av natur.
- Vindkraft på land medfører nedbygging av natur.
- Vindkraft til havs er komplisert da bunnfaste anlegg er lite egnet på norsk territorium pga. bunnforholdene og fordi flytende anlegg er dyre.
- Solceller i bakkebaserte anlegg krever store arealer. Solceller på bygg har ikke det problemet. Flytende solanlegg er mer fleksible. Uansett har solceller stort behov for sjeldne metaller og medfører et avfallsproblem.
- Kjernekraft er svært omdiskutert, er dyrt å bygge og vil ta lang tid å etablere.

Energiøkonomisering i industrien:

- Nye produksjonsmotorer
- Energigjenvinning
- Energieffektive motorer
- Bedre styring og planlegging av energibruken

Energiøkonomisering i bygninger – potensial 16–20 TWh:

- Solceller/batterier
- Bedre isolasjon
- Bedre styring av energibruken (automatisering)
- Materialgjenvinning
- Unngå stadig oppussing/fornyelse
- Kjøpe brukt inventar – renonsere på kravene
- Begrense størrelse på nye bygninger og utnytte eksisterende bygninger bedre

Norge satser for lite på energisparing og energieffektivisering.

Regjeringen la fram den første handlingsplanen for energieffektivisering 5. oktober 2023. Dessverre er planen lite ambisiøs, med få nye og større tiltak. Noen nye utredninger skal komme fra NVE og Direktoratet for byggkvalitet, men mange tiltak kan gjennomføres uten videre utredninger.

Ved å bruke den internasjonale standarden for energiledelse (NS-EN ISO 5000) har flere virksomheter (Hunton fiber, Allnex, Hydro Høyanger) allerede oppnådd gode resultater.

Elektrifisering av samfunnet reduserer energibruken.

Erstatning av fossil energi med elektrisitet fører i seg selv til en type energiøkonomisering, spesielt innen transportsektoren pga. elmotorens høyere effektivitet. Erstatning av 1 TWh fossil krever derfor ikke 1 TWh strøm, men halvparten eller mindre.

Miljøbevegelsen kan være pådriver og kreve politiske prioriteringer:

- Bedre støtteordninger for ENØK gjennom Enova.
- «Grønne lån» i Kommunalbanken og Husbanken for lokal energiproduksjon i boliger og offentlige bygg.
- Det må innføres pålegg for å utnytte spillvarme i industrien.
- Innføre større krav til energistandard i bygg, spesielt nybygg.
- Synliggjøre vellykkede prosjektet som andre også kan gjennomføre.

Den grønneste kilowattimen er den vi ikke trenger å produsere!

Besteforeldrenes Klimaaksjon
Postboks 1231 Vika
0110 Oslo

E-post: post@besteforeldreaksjonen.no

Om energiøkonomisering ENØK